

Bára Janáková: Prostor Ostravy v současné české literatuře

(posudek vedoucího diplomové práce na oboru Český jazyk a literatura na FF UK v Praze)

Cíl práce, její účel a směřování

Práce se věnuje vydatnému a dosud přitom nepříliš zpracovanému tématu obrazu Ostravy v současné české literatuře, především pak próze. Zkoumá tudíž problematiku reprezentace „reálného“ města, které má v soudobé kulturní encyklopedii řadu zjedinečňujících příznaků. Téma si pak i určuje směřování práce – od zmapování a analýzy materiálu k zobecňujícím závěrům, a to vše v rámci akademicky již dosti bohatého tématu obrazu města v literárních dílech.

Metodologie

Práce kombinuje dosavadní literaturu věnovanou obrazu města v literatuře s konkrétním materiálem zobrazování Ostravy. Myslím, že smysluplně si materiál uspořádává tak, že výkladovým jádrem jsou prózy Jana Balabána, které tvoří jakousi kostru či východisko, k němuž jsou pak přiřazováni autoři další. Tento postup se mi jeví produktivnější než očekávaný zřetel přísně chronologický – u tématu zjevně vystupuje najevo, že výkladově je nosná a uchopitelná spíše kvantita a komplexnost zobrazování než původnost a vzájemné lineární provazování jednotlivých děl.

Práce s odbornou literaturou

Práce vychází z konglomerátu dosavadních – byť metodologicky i oborově různorodých – prací o zobrazování a fungování města v kultuře. Z nich si Bára Janáková připravuje metodologický rámec i terminologická východiska, z nichž pak některá – jak už to bývá – uplatní při konkrétních analýzách více, jiná méně a některá zůstanou stranou zcela. Probírku dané literatury a ověření její aplikovatelnosti pro analýzu konkrétních děl však považuji za jeden z nesporných kladů práce. Na druhé straně je mi myslím zjevné, že by si téma žádalo ještě přesnější nastavení východisek – nejen citování či parafrázi nosných idejí, konceptů a pojmů z odborné literatury, ale i její přehlednější sumarizaci, která by se obecně věnovala problematice nastavování kritérií a hranic. Takto se řada otázek a problémů řeší až v samotném výkladu jednotlivých děl – např. problematika druhotných znaků Ostravy, kdy není textově tematizován městský prostor sám, ale je vyjádřen zprostředkovaně, hraničními motivy – např. prostřednictvím fanoušků Baníku.

Styl a prezentace

Práce volí výkladový styl a jazyk, který je poměrně náročný, ale většinou srozumitelný a produktivní. Práce však trpí nedostatečnou finální redakcí – obsahuje nejen řadu překlepů či chyb v interpunkci, které ruší v koncentrovaném čtení, ale omyly zasahují i do sféry citovaných jmenných autorit – např. „Toporův článek“ (s. 17) na místě, kde má být Toporovův; „Trávníček“ (s. 18), „Urbánková“ (s. 62) místo Urbanová; a patří sem i pahýlový odkaz „Chrobák 2017)“, který se v soupisu vyskytuje na s. 60. Z hlediska vnějšíkové úpravy nejsou graficky zohledněny poznámky pod čarou, vyvedené rušivě velkým fontem a odsazení na samostatné stránky by si zasloužily i jednotlivé hlavní kapitoly.

Výklad sám ale svědčí o tom, že shromážděný materiál je bohatý a nosný a je z něj možné vyvozovat řadu zobecňujících závěrů. Oceňuji, že práce nepostupuje mechanicky dílo od díla, ale že se snaží

vytvořit určitou implicitní typologii nabízejících se obrazů Ostravy, kdy určitý prvek či rys je společný více autorům či dílům a autorka většinou tento zobecňující výskyt komparativně eviduje.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Práce tohoto typu klade značné nároky na samotné vyhledání relevantního materiálu a pak na jeho následné utřídění a pak i myšlenkové a textové zpracování. Tento výkon zvládla Bára Janáková myslím velice uspokojivě. Její výklad netrpí popisností a je-li někde založen na evidování, je to spíše užitečné faktografické ozřejmování. Na druhé straně ale už bohužel nezvládla práci dotáhnout a finalizovat po stránce jazykové a stylové, ale někdy i výkladové – pasáže konkrétních interpretací kolísají z hlediska vztahu mezi povšechností a přesností i z hlediska vztahu mezi konstatováním a schopností formulování zobecňujících či výkladově produktivních postřehů a soudů. Práce tak navenek působí poněkud neuhlazeně. Hledat v tom jakousi analogii k městu, jež je předmětem výkladu, bych ale považoval za příliš konstruované.

Práce **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 3. 9. 2018

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.